Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Holme Lokalhistorisk Samling

Rundhøjskolen
Holmevej 200
8270 Højbjerg
Tlf. 86 27 49 50

Hvor stor er afstanden mellem Margretelund og Marienlund?
Hvor gammel er Skådevej?

Svarerne på dette og meget mere kan du få hos Holme Lokalhistorisk Samling på Rundhøjskolen.
Har du blot nogen interesse for Holmes historie, kan du også glæde andre med din indsats ved at kontakte os.
Besøg os i arkivet eller ring til nedenstående telefonnumre, og vi vil sørge for det videre fornødne.

Bestyrelsen for Holme Lokalhistorisk Samling

Formand
John Jacobsen
M.P. Hansensvej 9
Tlf. 86 27 77 88

Næstformand
Knud Birthin
Tyrrestrupvej 18
Tlf. 86 27 21 91

Kasserer
Ejner Pytlich
Forsythiavej 7
Tlf. 86 27 10 75

Sekretær
Leo Søgård
Holmevej 270
Tlf. 86 14 07 97

Arkivleder
Vagn Jensen
Holmetoften 33 D
Tlf. 86 27 49 50

Malmberg Grafisk Produktion

Årsskrift 1994

Holme Lokalhistoriske Samling

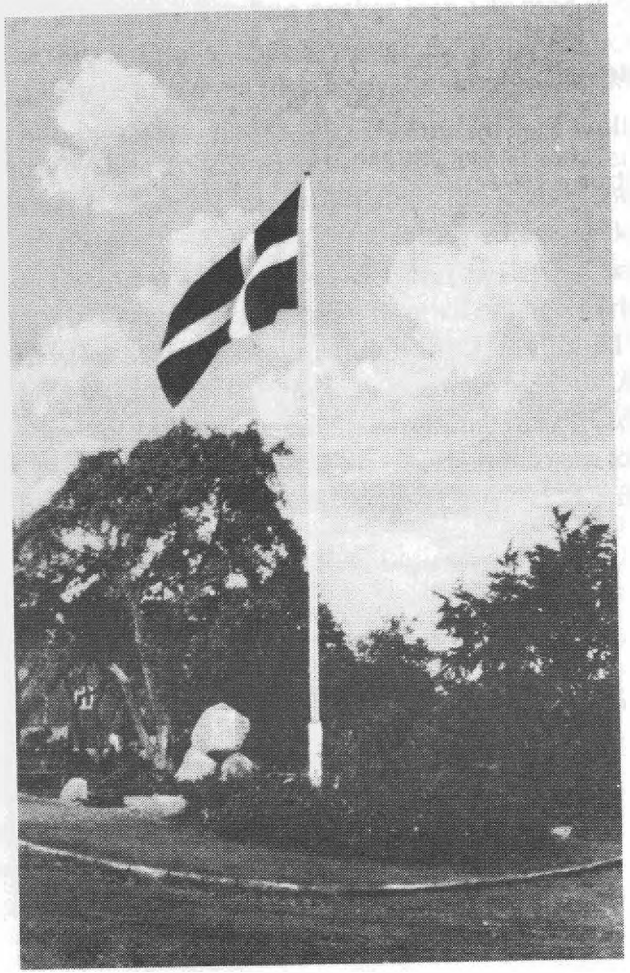

Holme. Mindestenen fra 5. maj 1945

ISSN 1395-3311

Indhold

Forord 3

Mindestenen 4

Odd Fellow Plejehjemmet 9

Årsberetning 1994 22

Forord

Holme lokalhistoriske Samling ønsker igen i år med dette ÅRSSKRIFT, at udbrede kendskabet til denne og inspirere vore medlemmer og andre til at hjælpe med at indsamle billeder, skrifter og andet, som kan belyse det gamle HOLMES historie.

Mange kan fortælle en historie om HOLME eller kender en, der kan - problemet er "blot" at nedskrive dette, det lyder jo nemt. Det er her, alle kan deltage. Det er blot at fatte pennen og komme i gang. Det er DIG, der kan hjælpe. Vi i bestyrelsen er nødt til at have hjælp til dette arbejde og ønsker, flere vil deltage i arbejdet.

Vi har i år valgt at bringe baggrunden for STENEN på hjørnet. Endvidere får I også historien om plejehjemmet SCT. OLAF. Ligesom de forrige år bringer vi en årsberetning om, hvad vi har beskæftiget os med i det forgangne år. - Årsberetningen kan læses bag i dette hæfte. - Adresser på bestyrelsen og ARKIVET findes på sidste side.

På vegne af bestyrelsen for støtteforeningen.

John Jacobsen

MINDESTENEN

Alle ser den - og ville måske kun savne den, hvis den ikke var der mere. At den skulle have en historie ud over at være et af de mange andre minder om Danmarks befrielse i 1945, er der efterhånden kun få, der husker.

Vi vil her forsøge at give et lille indblik i det sammenhold og fodslag, der var i lillebyen Holme i 1940' erne. Men lad os kikke et par år tilbage til den 21. november 1943. Denne dag stiftedes "Borgerforeningen for Holme og Omegn". Det var såmænd bare fordi, nogle borgere syntes, at man skulle have noget, som den samtidige Grundejerforening ikke kunne give.

Borgerforeningens virke ligger hen i det skjulte, og havde det ikke været, fordi man havde "Mindestenen" og en "Mindebog", kunne det se ud, som om den blot havde været en parentes i byens liv. Faktisk kunne det se ud til, at afsløringen af mindestenen var foreningens klimaks.

Hvem, der fik ideen til foreningen, står hen i det uvisse. Men det ser ud til, at den først valgte bestyrelse sad i hele foreningens levetid. Det tør nok siges, at det ikke var nogen "Hr. Hvem-somhelst", der blev valgt til den bestyrelse.

Man finder de samme personer i mange andre sammenhænge i Holmes sociale liv. F.eks. findes de i Brugsens bestyrelse - Grundejerforeningen - fra den dengang kendte Fjerkræforening - det hedengangne Bylav - Foderstofforeningen - partiet Venstre og Socialdemokratiet, for blot at nævne nogle af de aktiviteter, der fandtes i Holme dengang.

Borgerforeningens bestyrelse havde denne sammensætning:

Formand	gårdejer Aksel Nielsen, Kalvkjærgård
Næstformand	værkmester Hugo Larsen.
Kasserer	overlærer C.H. Gadborg.
Sekretær	købmand Sv. Christensen.
Bestyrelsesmedlem	husmand Richard Petersen.
Bestyrelsesmedlem	repræsentant A. Vendelboe Hansen.

Foreningens formål var kulturelle aktiviteter og selskabeligt samvær. Hvad det nærmere stod for, vides som sagt ikke. Al vor viden baserer sig på "Mindebogen", der kun omhandler tilblivelsen af "Mindebogen".

Bogen, der er i Lokalhistorisk Samling, er ren bogbinderkunst, udført med smukt træbind med kalligraferede sider, begge dele fremstillet af lærer Juhl Jørgensen.

Det var på en generalforsamling den 26. januar 1945, at formanden i sin beretning sagde, at det kunne se ud til, at Danmark snart ville blive frit, og at det måske var en idé at rejse en mindesten for freden samt en flagstang med flag.

Formanden pålagde bestyrelsen at gå i gang. Nu var det sådan, at selv om Hitlers hære led svære tab på alle fronter, så var de stadig i Danmark, og det var derfor ikke muligt at træde offentlig frem, men man kunne da altid begynde at indsamle penge til formålet.

Det gjorde man så med bl.a. et dilettantstykke i Forsamlingshuset (Holme kro). Stykket hed: "Det rene Vand". Scenografien og instruktionen blev foretaget af den samme mand, nemlig malermester Gustav Rasmussen. Forestillingen gav et overskud på 137 kr., og beløbet blev gemt hen til "bedre tider".

Så kom den 5. maj 1945. Den dag som alle havde set hen til. Nu skulle man i gang, og det skulle være "alle mand af hus". Man indså dog ret hurtigt, at 137 kr. - plus de få påløbne renter - ikke rakte ret langt. Man bestemte sig for at starte en husindsamling. Dengang var Holme med omegn ikke større end, at det kunne klares af een person, og det blev fru Ella Andersen, Højbovej, der

påtog sig opgaven. Hun var gift med fabriksarbejder Charles Andersen, der var en af de centrale personer i Holme på den tid. Ella Andersen gik ud og kom tilbage med 681,50 kr.

Man henvendte sig til stenhugger Sørensen på Lundshøj, der påtog sig at lave indskriften på stenen efter tegning af maler Gustav Rasmussen. Det drejede sig nu om at finde en passende sten. Efter nogen søgen fandt man den i skellet mellem "Holme Søndergård" og "Enggården". Den blev kvit og frit fragtet til Lundshøj af vognmand Chr. Thomsen.

Offerviljen var i det hele taget meget stor hele processen igennem. Sognerådet gav tilladelse til, at stenen blev rejst på pladsen over for Kalkærvej. Kommuneingeniør Gormsen lavede tegning over arealet, og vejformand Fritz Skov ledede det frivillige arbejdshold, som skulle planere grunden.

Afsløringen var fastsat til den 22. juli 1945; men efterhånden som tiden gik, kunne man se, at dette ikke kunne lade sig gøre, så man udsatte dagen til den 12. august.

Da man var færdig med planeringen, begyndte rejsningen af flagstangen, som var skænket af tømrer Fisker Frederiksen og malet af malermester G. Rasmussen. Jernstativet om pladsen kom fra smedemester K.J. Andersen, og de store sten til fundamentet kom fra gårdejerne Axel Nielsen og Knud Sørensen, der også sørgede for transporten frem til pladsen.

Den 10. august var det hele færdigt, og dagen efter kom gartner Hangaard og beplantede det hele med planter fra eget gartneri.

Den 12. august var vejret som bestilt til lejligheden. Da klokken var 15 var alt, der kunne krybe og gå, forsamlet omkring stenen. FDB's orkester spillede, og flaget blev båret frem af hvidklædte piger.

Formanden og kassereren hejste flaget. Overlærer Gadborg holdt afsløringstalen, hvori han omtalte stenen som et evigt minde om freden. Holmes folkedansere gav opvisning i deres kunnen, og kroværten flyttede sin forretning uden for kroen. Der blev spillet op til asfaltbal med så mange deltagere, at det ikke er set hverken før eller siden.

Mindebogen slutter her med et ønske om, at stenen må blive bevaret for eftertiden.

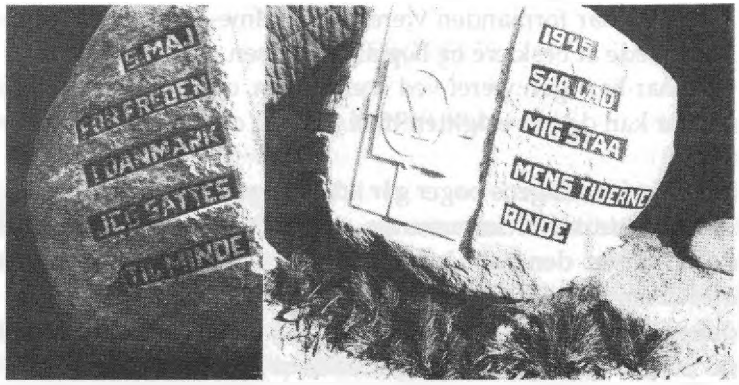

Hermed glider "Borgerforeningen" sådan set ud i mørket for først at markere sig igen den 12. januar 1965. Det sker på generalforsamlingen i "Holme Grundejerforening", hvor formanden kan fortælle, at "Borgerforeningen" står foran sin opløsning. Kroejer Petersen skal sælge foreningens forskellige effekter, og kassebeholdningen skal overgå til menighedsrådet.

Der vil dog blive 44 kr. tilovers, de kan gå til Grundejerforeningen, hvis den vil påtage sig at sætte og stryge flaget ved de forskellige mærkedage i årets løb. Købmand Sv. Christensen, der hidtil har gjort dette stykke arbejde, er blevet træt af jobbet. Men den altid tjenstvillige Jørgen Skov påtog sig opgaven og fortsatte hermed, til der sådan set hverken var flagstang eller flag tilbage.

Nu drejede det sig om at anskaffe et nyt flag. Det var klart, at 44 kr. ikke rakte langt, og der blev derfor foreslået en husindsamling. Resultatet af denne kom på generalforsamlingen den 22. maj 1957. Beløbet var på 259 kr., beløbets størrelse skulle ses på baggrund af de mange år, der var gået, siden freden kom til Danmark i 1945. Selvom der var blevet mange flere grundejere i Holme, kunne pengene kun lige række til, hvad et nyt flag kostede. De før omtalte 44 kr. indgik i et beløb på 93 kr., som en nyplantning

kostede. Underskuddet blev dækket af grundejerforeningen.

I maj 1963 er det galt igen. Formanden omtaler de besværligheder, der er omkring mindepladsen.

I maj 1965 har formanden været ved Holme-Tranbjerg kommune, der lovede at beskære og beplante pladsen.

I 1970 har han igen været ved kommunen, og han får bevilget et beløb, der kan dække udgiften til et nyt flag og maling af flagstangen.

Grundejerforeningens bøger går ikke længere end til 1970. Den videre historie er, at kommunen efterhånden overtager mindepladsen, fjerner den nu dårlige flagstang samt det meste af den høje bevoksning.

I dag står stenen og et enkelt træ tilbage. Det hele ser lidt forhutlet ud med kommunal bænk og affaldskurv i sommertiden.

Borgerforeningen og grundejerforeningen er kun kendt af nogle få. Forbipasserende ser stenen som en sten, hvis de da ser den. Ingen sætter sig på bænken på grund af den larmende trafik.

Der er meget langt tilbage til de glade dage i august 1945 !!!

Leo Søgaard

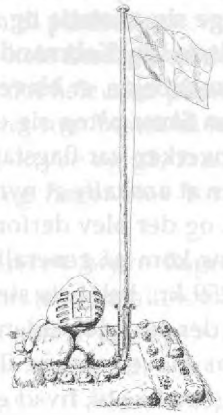

ODD FELLOW PLEJEHJEMMET

"SCT. OLAF"

HJULBJERGVEJ 58

8270 HØJBJERG

Plejehjemmet "Sct. Olaf" er en selvejende institution, der har overenskomst med Århus kommune.

Institutionen er oprettet i 1970 af Odd Fellow loge Nr. 14 "Sct. Olaf" i Århus, med støtte af byens daværende 2 Rebekka loger - Nr. 7 "Terra Nova" og Nr. 31 "Benedikte".

Plejehjemmet har 52 pladser samt et dagplejehjem med 30 pladser.

Ved plejehjemmet er i 1990 opført den selvejende institution "Odd Fellow Ældreboligerne Sct. Olaf". Denne institution består af 15 ældreboliger.

Ansøgning om optagelse på plejehjem eller ældrebolig sendes til områdekontoret i den bydel, hvor ansøgeren bor.

Plejehjemmet ledes af en bestyrelse bestående af 7 medlemmer, hvoraf 5 vælges af loge nr. 14 "Sct. Olaf", mens Århus kommune repræsenteres af 2 medlemmer.

Bestyrelsen for ældreboligerne består af 8 medlemmer. 5 fra logen, 2 fra kommunen samt en beboerrepræsentant.

Tanker og ideer om opførelse af et plejehjem.

Først i 60erne begyndte brødrene i loge nr. 14 "Sct. Olaf" at barsle med ideer og tanker om opførelse af et plejehjem.

Efterhånden tog ideerne form, der blev nedsat et udvalg, som skulle arbejde videre med planen.

Udvalgets arbejde resulterede i en kontakt til den daværende-

Holme-Tranbjerg kommune. Der blev etableret et samarbejde - og ikke mindst vigtigt - der blev reserveret en grund på Hjulbjergvej.

Samarbejdet med Holme-Tranbjerg kommune.

Sammendrag af socialudvalgets og sognerådets behandling af sagen vedrørende Sct. Olaf logens projekterede plejehjem på Hjulbjergvej. (Udarbejdet af socialinspektør Henning Nielsen).

25.5.65 indsendes efter forespørgsel en skitse til socialministeriet vedrørende forskellige retningslinier for etablering af plejehjem. Det blev samtidig fremført, at kommunen måtte tilråde oprettelse og overenskomst - selvejende institution og kommunal repræsentation i bestyrelsen.

1.6.65 svarer socialministeriet, at den givne fremstilling af ønskværdige retningslinier kan tiltrædes.

22.10.65 drøftes sagen ved en forhandling med økonomiudvalget. Der nævnes nu et plejehjem til 50 beboere.

27.10.65 orienteres logen om de realiteter, der foreligger angående etablering af plejehjem. Grundlaget herfor var den enstemmige tilslutning, forslaget havde fået i økonomiudvalgets møde den 22.10.

24.11.65 forhandling med økonomiudvalg, kæmner, kommuneingeniør og socialinspektør og med logens repræsentanter. Der forelægges skitseprojekt, om hvilket kommuneingeniøren udtaler, at det kræver godkendelse af ændret byplan for området.

30.11.65 socialudvalget får forelagt projektet, som anbefales.

December 65 forhandling med logens repræsentanter om udformning af overenskomst. Samme måned fremsendes forslag hertil fra logen.

14.12.65 giver socialudvalget bemærkninger til overenskomstforslaget, hvorved det bringes i overensstemmelse med udvalgets ønsker.

12.4.66 behandler socialudvalget det endelige forslag til overenskomst, der nu er i overensstemmelse med bemærkningerne fra 14.12.65. Økonomiudvalget anmodes om at foretage afsluttende forhandlinger angående jordkøb.

18.4.66 godkender sognerådet det oversendte forslag til overenskomst. Der gives skriftlig besked til logen den 25. s.m.

24.5.66 behandler socialudvalget logens forslag til vedtægt. Ordlyden på enkelte punkter ønskes ændret.

17.6.66 godkender sognerådet socialudvalgets forslag vedrørende vedtægtens ordlyd.

20.6.66 udpeger sognerådet Chr. Jacobsen som rådets 2. repræsentant i bestyrelsen.

24.8.66 afholdes bestyrelsesmøde. Kommunens repræsentanter er fru Karen Kidde og Chr. Jacobsen. På møder blev drøftet den igangværende indsamling; ligeledes blev der fremført ønske om kommunal kaution for banklån. Logen henvises til at rette henvendelse herom til sognerådet.

6.9.66 beslutter socialudvalget at indstille til sognerådet, at vedtægterne godkendes i den foreliggende form. Kan de godkendes af amtsrådet, er det i orden. Samtidig indstilles, at kaution ydes efter visse retningslinier.

12.9.66 godkender sognerådet vedtægtsforslaget og beslutter samtidig at yde kaution for banklån under forudsætning af amtsrådets sanktion.

Endelig behandlig og godkendelse fandt sted i juni 1967.

Sideløbende med godkendelser m.v. var logens brødre i fuld gang med at skaffe midler til byggeriet. Der var mange aktiviteter, både små og store - nogle med god økonomi i - andre der overhovedet ikke gav overskud. Jeg kan til eksempel nævne, at vi havde Tombola på Clemensbro, alle logens brødre var udskrevet til diverse vagter i boden. De daværende 2 mandsloger og 2 Rebekkaloger blev indbudt til samarbejde. Mandslogerne ønskede ikke at være med, og de 2 Rebekkaloger turde ikke binde sig økonomisk i opgaven. Det blev således loge nr. 14 "Sct. Olaf", der alene måtte løse opgaven. Det skal dog tilføjes, at de 2 Rebekkaloger senere hver for sig satte forskellige aktiviteter i gang for at give en økonomisk håndsrækning.

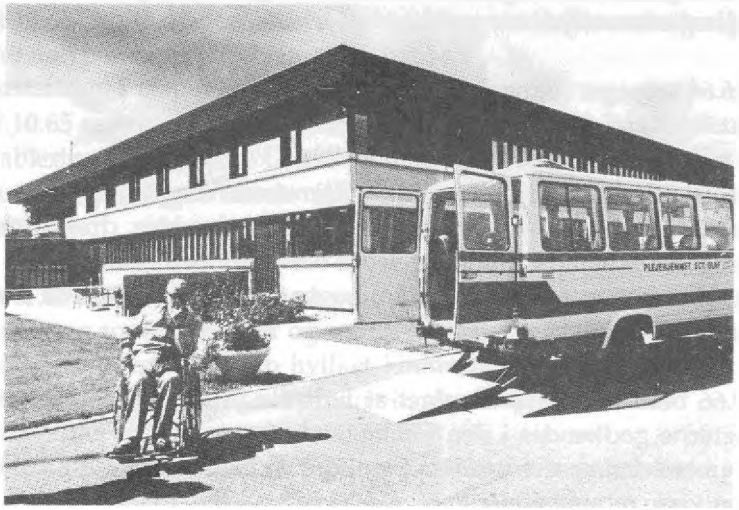

Odd Fellow Plejehjemmet "Sct. Olaf".

(I det følgende, hvor som kilde bl.a. er anvendt Odd Fellowbladet, div. referater og protokoller, benyttes de stillingsbetegnelser - såvel private som ordensmæssige som de pågældende på daværende tidspunkter besad.)

Tirsdag d. 17. oktober 1967 fandt der et ganske særligt møde sted i loge nr. 14 "Sct. Olaf". Det var plejehjemmet Sct. Olaf, der stod på dagsordenen. Foruden logens brødre var indbudt en række gæster fra daværende Holme-Tranbjerg kommune, inden for hvis område plejehjemmet skulle opføres.

Gæsterne var bl.a. sognerådsformand Aage Jedich
socialrådsformand Karen Kidde
socialinspektør Henning Nielsen
skoleinspektør Chr. Jacobsen

Brd. OM Frede Storgaard gav indledningsvis en kort oversigt over det arbejde, der var gjort i udvalg og bestyrelse indtil nu. Det fremgik heraf, at loge nr. 14 "Sct. Olaf" i foråret 1965 efter overvejelser havde besluttet, at logen skulle forsøge at bygge et plejehjem i erkendelse af, at der fortsat var opgaver at løse for Ordenen inden for de humanitære områder; opgaver, som staten selv med sit fint udbyggede sociale apparat, ikke alene havde kunnet løse. Resultatet af disse overvejelser var blevet, at 3 brødre, efter at ideen havde været forelagt og var blevet godkendt i logen til videre bearbejdelse, optog forhandlinger med Holme-Tranbjerg kommune, og meget hurtigt enedes de to parter - kommune og loge - om at bygge et sådant plejehjem.

Der blev stiftet en selvejende institution, som fik til opgave at bygge plejehjemmet under ledelse af en bestyrelse, bestående af 5 repræsentanter fra logen og 2 fra kommunen. De fem logerepræsentanter var brødrene fabrikant Frede Storgaard, sadelmagermester I.P. Pedersen, ingeniør Ivar Lykke Kristensen, isoleringsmester Olaf Bahn og politikommisær Viggo Sørensen, og kommunerepræsentanterne var socialudvalgsformand Karen H. Kidde og

skoleinspektør Chr. Jacobsen.

Bestyrelsen nedsatte et byggeudvalg bestående af brd. Frede Storgaard, brd. Ivar L. Kristensen og fru Karen H. Kidde. Det blev primært dette udvalg, der kom til at føre byggesagen gennem de mange instanser i kommune, amt og stat, hvor man overalt mødte stor velvilje.

Først skulle man have spørgsmålet om, hvorvidt en loge i henhold til gældende lov i det hele taget kunne opføre et plejehjem, hvor logens brødre kunne få fortrinsret ved optagelse, når logen selv kunne foretage investeringen i bygningen fra lån til anskaffelsessum og til montering.

Meget hurtigt kom der fra socialministeriet et positivt svar, der gav tilladelse til opførelse af et plejehjem, "hvor man ved optagelse går ud fra, at de, der søger, virkelig har et behov, således at der - alt andet lige - gives fortrinsret for medlemmer af logen.

(For at undgå misforståelser skal det her påpeges, at betingelserne for optagelse efter socialministeriel bestemmelse af oktober1977 siger følgende: "Odd Fellow Ordenen i Århus har indstillingsret til et begrænset antal pladser, og når ordenen benytter denne indstillingsret, følger tillige fortrinsstilling for så vidt den person, der indstilles, opfylder de sædvanlige betingelser for optagelse på plejehjem").

(Dette er senere strammet op, så al visitering skal gå gennem Århus kommune. (Tilføjelse - K.R.).

2

Af Holme-Tranbjerg kommune købtes en byggegrund på 12.000 m², og arkitektfirmaet Gravers & Richter gik sammen med ingeniørfirmaet Mose Mortensen i gang med et skitseprojekt, som i juli 1967 blev godkendt af de offentlige myndigheder, og som forelå færdigt og godkendt året efter.

Licitationen over håndværkerudgifter fandt sted d. 10. august 1968, og udgifterne blev opgjort således:

Håndværkerudgifter	3.335.000 kr. exl. moms
Grundudgifter incl. gård og haveanlæg ...	570.000

Omkostninger excl. kurstab	700.000
	4.605.000
Hertil invetar, ansat til	225.000
Samlet anskaffelsessum	4.830.000 kr. exl. moms

Hjemmet, der skulle opføres i knust svensk marmor, beliggende i elementer, skulle bestå af 2-etagers bygninger forbundet med en mellemgang. I hver bygning skulle på 1. sal indrettes 26 værelser, hver med separat bad og toilet. Værelserne var placeret som en "ring" uden om en fælles opholdsstue og et haveanlæg. I havestuen fandtes i den ene blok bl.a. festsal, fysio- og ergoterapi, og i den anden blok køkken og et dagplejehjem. Dette dagplejehjem var dengang et ukendt begreb. Man kendte dagcentre som steder, hvor handicappede, hjemmeboende mennesker kunne komme og blive beskæftiget, evt. bespist; men et sted, hvor der ud over beskæftigelse og bespisning også kunne være tale om en decideret pleje, fandtes ikke her i landet. Brd. Ivar Lykke Kristensen, der var formand for byggeudvalget, havde under byggeforberedelserne søgt at indhente oplysninger om dagplejehjem i Norge, Sverige og England; men intetsteds kunne sådanne oplysninger fås, og dagplejehjemmet blev derfor indrettet efter principper, som byggeudvalget selv anlagde og fik godkendt af alle myndigheder, og som senere har dannet skole for efterfølgende dagplejehjem landet over. Næste markante dato i plejehjemmets historie var den 24. september 1968, hvor logens brødre samledes på byggegrunden med en lang række gæster for at se, det første spadestik blive taget. Den lille højtidelighed blev ledet af formanden for plejehjemmets bestyrelse, brd. exm. I.P. Pedersen samt af byggeudvalgets formand br. UM Ivar Lykke Kristensen, og efter taler af sognerådsformand Aage Jedich, socialudvalgsformand fru Karen Kidde og brd. Stor-Sire Chr. Rasmussen, foretog denne det første spadestik, og byggeriet var dermed sat i gang.

Og så gik det hurtigt, så hurtigt, at de første beboere kunne flyt-

te ind midt på sommeren 1970, og den officielle indvielse og grundstensnedlæggelsen fandt sted den 16. januar 1971. En stor dag for Odd Fellow Ordenen og specielt for loge nr. 14 "Sct. Olaf".

Indvielsesdagen begyndte med reception, hvor hjemmets bestyrelse modtog gæster og gratulanter, og kl. 11.00 fandt grundstensnedlæggelsen sted ved en kort, men smuk højtidelighed.

Bestyrelsesmedlem brd. exm. Viggo Sørensen oplæste dokumentet, der blev indmuret, hvorefter de 3 grundsten, hvorpå der i guld var præget dato, årstal og de tre kædeled, blev indmuret af Århus bys borgmester Bernhard Jensen, brd. Stor-Sire Chr. Rasmussen og bestyrelsesmedlem fru Karen Kidde.

Ved en efterfølgende sammenkomst blev der overrakt et væld af gaver, hvoraf skal nævnes en gæstebog fra personalet, en gavecheck fra håndværkerfirmaerne, et solur fra de øvrige broderloger i Århus, et fjernsyn fra en kreds af anonyme brødre til den ene af hjemmets afdelinger og ligeledes et fjernsyn fra et pengeinstitut til den anden afdeling.

Beboerne havde arrangeret en bazar; overskuddet herfra kr. 3.300,- blev overrakt bestyrelsesformanden.

Fra de 2 Rebekkaloger overrakte søster OM Signe Lykke Kristensen og str. OM Yelva Kock hver et meget stort pengebeløb, og derudover havde de 2 logers søstre endda samlet sammen til et klaver til festsalen. I det hele taget skal det påpeges, at søstrene under hele byggeriets forløb udøvede en imponerende indsats for ved mange forskellige arrangementer at indsamle penge til plejehjemmet, en indsats, der var af uvurderlig betydning for brødrene i loge nr. 14 "Sct.Olaf".

Om aftenen var der arrangeret festmiddag på Hotel Tre Ege, hvor langt over 100 søstre og brødre med ægtefæller deltog,

naturligvis for egen regning. Det var en rigtig festaften med taler, sang og musik, god mad og dans, og det var en træt, men lykkelig bestyrelsesformand, brd. OM Ivar Lykke Kristensen, der hen på de små timer kunne konstatere, at plejehjemmet Sct. Olaf sandelig var blevet indviet med maner.

Odd Fellow Ordenen er vel ikke kendt for at være publicitysøgende, men det tør antydes, at den indsats, der var gjort, havde vakt anerkendelse såvel inden for som uden for Ordenens rammer, hvilket vel bedst kom til udtryk ved sognerådsformand Aage Jedichs tale ved byggeriets begyndelse, hvor han bl.a. sagde: "Nu og da spørger man som udenforstående, hvad en loge egentlig er. Det gør vi ikke i dag, vi ved derimod, hvad dens formål er, og det har givet stor respekt for såvel Odd Fellow Ordenen som for loge nr. 14, Sct. Olaf".

Ældreboligerne.

I 1990 begyndte logen at arbejde med en evt. opførelse af nogle ældreboliger. Boligerne skulle opføres som en selvejende institution og financieres af Århus kommune. Planerne blev godkendt, og udarbejdelse af projektet blev påbegyndt. Planen gik ud på at opføre 15 ældreboliger på en del af plejehjemmets grund.
Projektet fik igangsætningstilladelse, dog med den klausul, at den samlede anskaffelsessum ikke måtte overskride et rammebeløb på kr. 9.200.000.

Så måtte man i gang med en sparerunde, hvor der skulle findes kr. 250.000. Det lykkedes - næsten - til sidst manglede der kr. 80.000. Dem måtte logen så komme med!

Derefter gik man i gang. Boligerne blev opført som små rækkehuse hver på 64 m^2. Boligerne er beregnet for 1 eller 2 beboere, og til hver bolig hører en lille have/terrasse. Der blev naturligvis taget hensyn til evt. kørestolsbrugere. Byggeriet skred rask fremad, og de første beboere kunne flytte ind i december måned 1991. Placeringen i umiddelbar nærhed af plejehjemmet gør, at beboerne, hvis de er mobile nok, kan gøre brug af diverse fællesfaciliteter og cafeteria.

Ny mellembygning.

Onsdag d. 14. april 1993 fik man på Odd Fellow plejehjemmet "Sct, Olaf" i Holme et længe næret ønske opfyldt om bedre plads og mere albuerum til de mange forskellige aktiviteter, der foregår på stedet. Den ekstra plads er kommet ved opførelsen af en mellembygning mellem de to hidtidige bygninger, der hørte til plejehjemmet.

Bestyrelsesformand Erik Andersen bød velkommen til arrangementet, hvorefter han gav en kort orientering om plejehjemmet, ældreboligerne og rundede af med at sige: " - og nu har vi så i dag

indvielsen af mellembygningen til 5.5 millioner kroner, som Århus kommune har betalt".

Selve indvielsen af mellembygningen var lagt i hænderne på rådmand Jens Arbjerg Pedersen, der fandt, det var en ekstra ære for ham at få lov til det. "Nu sker det heldigvis ret tit i disse år, jeg foretager indvielser, men det er som regel i vore egne institutioner", sagde Jens Arbjerg Pedersen. "Sct Olaf er en selvejende institution, men indbydelsen kan jo selvfølgelig skyldes, at Århus kommune har haft en finger med i spillet, da byggeriet skulle betales. Det er jo ikke tilfældigt, det er på Sct. Olaf, den slags tingforegår, for her har der - siden plejehjemmet blev bygget - været tradition for et godt samarbejde mellem den selvejende institution og de offentlige myndigheder. Det var også derfor, jeg fra starten så velvilligt på det, da bestyrelsen bad os være med til at financiere denne mellembygning. Det var et godt projekt, vi blev præsenteret for - der var visioner i det - hvilket gør, at I nu i dag har fået nogle lokaler, der gør, at I i højere grad end tidligere har nogle tilbud til de mange pensionister i lokalområdet, er et godt aktiv for området. Sct. Olaf har gennem de senere år, stille og roligt udviklet sig fra at være et plejehjem, der passer sig selv og sine - til mere og mere at åbne sig mod omverdenen, og det vil sige mod de øvrige pensionister i lokalområdet" sagde Jens Arbjerg Pedersen. "Det seneste i den retning er etablering af de 15 ældreboliger lige her ved hjemmet, og nu denne udvidelse og etablering af cafeteria. Alt sammen noget, der trækker nye folk til huse - uden at det er gået ud over trygheden for beboerne på hjemmet. Tværtimod ! Jeg tror, de mange nye ansigter er med til at give liv og nye impulser for alle parter. Men mellembygningen giver ikke kun mere plads til nye aktiviteter, den binder også de eksisterende afdelinger af huset bedre sammen, så plejehjemmet bliver en helhed. En sådan styrkelse af de decentrale led, som vi ser her, falder også i god tråd med den udvikling, der lige nu sker på ældreområdet i Århus kommune. En udvikling, der skal resultere i et samarbejde i lokalområderne mellem brugere, personale og ledelse", sagde rådmand Jens Arbjerg Pedersen blandt andet i sin indvielsestale.

Derefter overrakte han bestyrelsesformand Erik Andersen og forstander E. Yde Jensen byens gave, et billede af Svend Engelund. Efterfølgende var der taler fra forskellig side, forstander E. Yde Jensen sagde bl.a.: "Vi har på Sct. Olaf stilet meget efter at blive et godt tilbud til lokalområdet, og vi har forsøgt at holde trit med de udmeldinger, vi fik fra forvaltningen, at omlægge og udvikle institutionen. Derved har vi kunnet opfylde målsætningen om brugerindflydelse, åben institution, egenomsorg, tryghed, god pleje og meget andet. Vi venter, at Sct. Olaf fremover skal fungere som en ø i lokalområdet, og at vi - når området er fuldt udbygget, decentraliceret - skal arbejde som et anneks under eller sammen med Lokalcenter Nygårdsvej. Alle arrangementer på Sct. Olaf er åbne for alle pensionister fra lokalområdet, og den mulighed for åbne arrangementer har vi fået via dette skønne byggeri. Vi har talt meget om integreret pleje eller samordnet pleje, og i den forbindelse har vi aftalt med lokalområdet at huse et hjemmeplejekollektiv. Dette samarbejde har fungeret siden ibrugtagningen af ældreboligerne, og begge parter er meget glade for dette samarbejde. Vi arbejder meget ud fra devisen om, at forandringer ikke skal ske via en revolution, men at forandringer i mange tilfælde skal ske via evolution. Det passer os fint, at den integrerede pleje kommer til os via daghjemsgruppen i Aktivcenter Sct. Olaf, og vi ønsker stadig udvikling på dette område i et samarbejde med ældresektoren", sagde forstander E.Yde Jensen, inden han sluttede med at takke alle, der havde været involveret i byggeriet.

Til slut takkede bestyrelsesformand Erik Andersen alle og rundede af med at byde alle gæsterne på en let anretning i "Cafe Sct. Olaf". Serveringen bestod af: Forloren skildpadde med flûtes, skinke med grønsagstærter, varm leverpostej og ostekage samt kaffe med småkager. Derefter hyggede man sig et par timer, medens man nød maden, og snakken gik livligt ved de små borde.

Og hvordan har forløbet så været for plejehjemmet ?

Dette spørgsmål besvares vel bedst ved, at det kan konstateres, at den grundtanke, at skabe et hjem i dette ords fineste betydning for mennesker, der har brug herfor, fortsat efterleves. Hjemmet nyder stor bevågenhed hos Odd Fellow logerne i Århus; de påtager sig på skift forskellige arrangementer. Disse er ikke nødvendigvis fester, de kan eksempelvis også være de arbejdsaftener, der gennem en stor del af året samler ordenssøskende, medarbejdere og beboere om dette at fremstille ting til den årlige julebazar, og disse aftener er i høj grad til glæde og berigelse for alle parter.
Julebazaren har gennem årene givet pæne overskud. Der har således været plads til at indkøbe kunst m.v. til udsmykning. Det seneste skud har været, for hensatte midler fra bazaren, at kunne købe sommerhus ved Kysing Næs. Huset anvendes nu til kortere ophold eller dagture for hjemmets beboere.

Der foregår således til stadighed mange aktiviteter på hjemmet, og nu til gavn og glæde for såvel plejehjemmets beboere, som dagplejehjemmets klienter og lokalområdets pensionister. Dette bevirker, at plejehjemmet har et godt omdømme "ude i byen", hvilket bekræftes af, at det står øverst på adskillige ansøgningsskemaer, og der er til stadighed en lang venteliste.

Knud Rasmussen

November 1994.

Kilder :
Odd Fellow bladet
Referater
Protokoller
Lokalpressen

ÅRSBERETNING 1994

Holme lokalhistoriske samling

MEDARBEJDERE

Tre medarbejdere kommer hver tirsdag i samlingen i åbningstiden. Det er Inge Ranegaard, Leo Søgaard og Vagn Jensen. Inge Ranegaard tager sig af samlingen af avisudklip, Leo Søgaard oversætter bl.a. gamle dokumenter til nutidsdansk, og Vagn Jensen tager sig af registrering af arkivfonde og billeder. Herudover har vi kontakt med Mina Coordt, som renskriver interviews, der er optaget på bånd.

ÅBNINGSTIDER

Vi har fast åbningstid hver tirsdag kl. 10-12. Åbningstiden onsdag om eftermiddagen har vi sløjfet, da der næsten aldrig kom nogen. Er der nogen, der vil besøge samlingen udenfor den faste tid, kan man træffe aftale med Vagn Jensen på tlf. 86 27 49 50.
NB: Samlingen er lukket i skoleferierne !

AFLEVERINGER

Vi har i årets løb fået en jævn strøm af billeder fra det gamle Holme - bl.a. mange klassebilleder fra Holme skole. Men også gamle attester, købekontrakter, matrikelkort m.v..

ARRANGEMENTER

Den 27. august havde vi vandretur langs den rørlagte bæk fra Holme til Lundshøj. Der var ca. 40 deltagere. Den 19. og 20. november havde vi udstilling i Holme Sognegård. Her viste vi i billeder og dokumenter et lille udpluk af samlingens indhold. Vi fik besøg af over 300 gæster, der kom for at studere sagerne. Mange af gæsterne havde selv gamle ting med til samlingen. Mange tak for tingene. Dagene blev en stor succes.

STØTTEFORENINGEN

Foreningen har p.t. 48 medlemmer, som alle viser stor interesse for samlingens trivsel. Foreningen har betalt penge til kopiering af ældre billeder, så vi til udstillingsbrug kan benytte fine kopier i stedet for de originale fotos. Der er også givet støtte til køb af 2 glasmontrer, som ligeledes kan bruges ved udstillinger. Vi takker mange gange for støtten til samlingen.

Holme, den 23. januar 1995
Vagn Jensen